

KEMINMAAN KUNTA

LUKIO-OPETUKSEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

Sisällys

1. Johdanto	2
1.1. Yleistä.....	2
1.2. Hyvinvointi lukiossa	2
2. Opiskeluhuollon toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat	2
2.1. Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskelijahuoltopalvelut.....	3
2.1. Keminmaan opiskeluhuollon ohjausryhmä	3
3. Koulukohtainen yhteisöllinen opiskeluhoito	4
3.1 Koulukohtaisen yhteisöllisen opiskelijahuollon toimintatavat ja käytännöt	4
3.2. Opiskelijakunta	4
3.3. Järjestyssäännöt	5
3.4. Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen	5
3.5. Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus	5
3.6. Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	5
3.7. Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	6
3.8. Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa.....	7
4. Yksilökohtainen opiskeluhoito	7
4.1. Huolen käsittely yksilöllisessä opiskeluhuollossa, asiantuntijaryhmän kokoaminen ja toimintatavat ..	8
4.2. Käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut.....	9
4.2.1. Kuraattori- ja psykologipalvelut	9
4.2.2. Opiskelijaterveydenhuolto	10
4.2.3. Yhteistyö lastensuojelun kanssa.....	10
5. Opiskeluhoitotyön arviointi	11
6. Koulukohtainen opiskeluhoitotyön arviointi	11

1. Johdanto

1.1. Yleistä

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) keskeiset periaatteet ovat, että opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Lisäksi opiskelijoilla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon. Opiskelijahuoltotyössä otetaan huomioon nuoren edun ensisijaisuus. Opiskeluhoitotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen opiskelijaan ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Opiskeluhoitotyö on niin yhteisöllisenä kuin yksilöllisenä tukena opiskelijan koulunkäynnin arjessa.

Opiskeluhoitotyöllä tarkoitetaan opiskelija oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitoa sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoito, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhoitolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Tämän lisäksi opiskelijoilla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon. Opiskeluhoitossa on keskeistä monialainen yhteistyö. Opiskeluhoitotyö kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville sekä opiskelijahuoltopalveluista vastaaville viranomaisille.

Opiskeluhoitotyötä ohjaavat:

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) edellyttämien muutosten sisällyttäminen opetussuunnitelmien perusteisiin ja lain toimeenpanon tukeminen
- Lukiolaki 10 § (478/2003), 21§ (1268/2013), 27§ (1268/2013)
- Perustuslaki 6§, 10§, 16§, 19§, 22§
- Lastensuojelulaki 7§, 8§, 9§, 25§ (417/2007) ja 25 § 3 mom. (542/2011)
- Kansanterveyslaki 14§ (66/1972) sekä laki kansanterveyslain muuttumisesta (626/2007)
- Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- Henkilötietolaki (523/1999)

Opiskeluhoitotyötä ohjaavat eri osapuolten tietojen saantia ja salassapitoa koskevat säädökset.

1.2. Hyvinvointi lukiossa

Keminmaan lukiossa tavoitteena on opiskelijan hyvinvointi koulussa. Hyvinvointi jaetaan olosuhteisiin, sosiaalisiin suhteisiin, itsensä toteuttamisen mahdollisuuksiin sekä terveydentilaan.

Sosiaalisia suhteita ovat opiskelijoiden keskinäiset, opettajien ja opiskelijoiden, kotien ja koulun sekä opiskelijoiden ja muun henkilöstön väliset suhteet. Itsensä toteuttamisen mahdollisuudet tarkoittavat sitä, että opiskelija voi opiskella omien taitojensa ja kykyjensä mukaisesti ja että hän saa palautetta, kannustusta ja rohkaisua.

2. Opiskeluhoitotoimeenpääntämisen tavoitteet ja toimintatavat

Painopistealueita suunnataan yksilökeskeisestä työstä yhteisölliseen työhön ja korjaavasta työstä kohti ehkäisevää työtä. Opiskeluhoitoa toteutetaan koko oppilaslaitosyhteisöä tukevana monialaisena yhteisöllisenä ja yksilökohtaisena opiskeluhoitona opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa, opetus-, sosiaali- ja terveystoimen ja muiden tahojen (palveluverkostojen) kanssa.

Opiskeluhuollon suunnitelmallisuutta, toiminnallisen kokonaisuuden toteuttamista ja monialaista yhteistyötä vahvistetaan.

2.1. Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskelijahuoltopalvelut

Keminmaan lukiossa opiskelee noin 190 nuorta, joista noin 35 opiskelee myös ammatillisia opintoja. Opiskeluhuollon palveluita ovat kuraattori- ja psykologipalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhoitoa toteutetaan sivistystoimen ja hyvinvointitoimen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Ensisijainen vastuu koulu yhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilöstöllä. Koulu yhteisön hyvinvoinnista huolehtiminen on kaikkien yhteisössä työskentelevien tehtävä.

Kuva 1. Keminmaan lukion opiskelijahuollon rakenne ja toimintatavat

2.2. Keminmaan opiskeluhoito-ohjausryhmä

Opiskeluhoito-ohjausryhmän tehtävänä on kehittää, ohjata ja arvioida oppilas- ja opiskelijahuoltoja yleisellä kunnan tasolla. Tähän ryhmään kuuluvat sivistystoimenjohtaja, perusturvajohtaja ja koulukuraattori. Ryhmä kokoontuu vähintään puolivuositin. Koollekutsujana toimii sivistystoimenjohtaja.

3. Koulukohtainen yhteisöllinen opiskeluhoito

Opiskeluhoito on tärkeä osa lukio-opetuksen toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja opiskelijaryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä opiskelijoiden, huoltajien sekä muiden nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Opiskelijoiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä opiskeluhoitossa tärkeää ja vahvistaa hyvinvointia. Opetuksen järjestäjän tehtävänä on edistää opiskelijoiden osallisuutta. Opiskeluhoito luo koulu yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät koulu yhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä. Opetuksen järjestäjä laatii suunnitelman opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä osana koulukohtaista opiskeluhoitosuunnitelmaa.

Oppilaitosympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä koulu yhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös tapaturmien ennaltaehkäisyä ja tietoturvallisuutta koskevat toimintatavat.

3.1 Koulukohtaisen yhteisöllisen opiskeluhoiton toimintatavat ja käytännöt

Opiskeluhoitoryhmän tulee toimia ensisijaisesti ennalta ehkäisevästi ja sen ohella tarvittaessa nopeasti puuttua koulussa esille tulleisiin opiskeluhoitoasioihin ja opiskelijoiden ongelmiin. Koulukohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä huomioidaan opiskelijoiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen.

Koulukohtainen opiskelijahuoltoryhmä vastaa yhteisöllisen opiskeluhoiton toiminnan suunnittelusta, toteuttamisesta, arvioinnista ja kehittämisestä. Sitä johtaa opiskelijatyöstä vastaava rehtori. Ryhmään voivat kuulua koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja, opinto-ohjaaja, sosiaalityöntekijä ja tarvittaessa opettaja. Rehtori toimii puheenjohtajana ja kokoon kutsujana. Kokouksista laaditaan muistio. Ryhmään kutsutaan tarvittaessa muita koulun henkilöstöön kuuluvia ja nuorten hyvinvointia edistäviä viranomaisia ja toimijoita sekä ja vanhempia. Opiskelijoiden edustus on aktiivisesti mukana ryhmän toiminnassa.

Koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän toiminta on suunnitelmallista ja tavoitteellista. Ryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukukaudessa. Ryhmä tekee lukuvuoden alussa lukuvuosittaisen toimintasuunnitelman. Ryhmän tehtäviin kuuluu tehdä kuvaus opiskelijoiden ja huoltajien osallisuudesta ja kuulluksi tulemisesta esim. kyselyiden ja yhteenvetojen avulla. Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä arvioi ja kehittää omaa toimintaansa. Ryhmän tehtävänä on tiedottaa yhteistyökumppaneita ajankohtaisista asioista ja pyytää yhteistyötahoja tarvittaessa kokouksiinsa.

3.2. Opiskelijakunta

Koululla on sen opiskelijoista muodostuva opiskelijakunta. Opiskelijakunta edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia, osallistumista ja kehittää opiskelijoiden ja opetuksen järjestäjän välistä yhteistyötä.

3.3. Järjestyssäännöt

Järjestyssääntöjen tarkoituksena on varmistaa opetukseen osallistuvan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön ja huolehtia siitä, että opiskelija suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyy asiallisesti. Järjestyssäännöillä edistetään koulun sisäistä järjestystä ja opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Järjestyssäännöillä voidaan antaa kouluyhteisön turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä.

Järjestyssäännöt ovat voimassa ajan, jolloin opiskelija osallistuu opetussuunnitelman mukaiseen toimintaan tai lukiolain tai siihen liittyvien säädösten nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen toimintaan esim. retket ja vierailut.

3.4. Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Opiskelijan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole myönnetty vapautusta. Alaikäisen opiskelijan huoltajalla on velvollisuus ilmoittaa koululle opiskelijan poissaolosta mahdollisimman pian. Täysi-ikäinen opiskelija huolehtii itse poissaolojensa ilmoittamisesta. Opettajat kirjaavat poissaolot oppilaitoksen hallinto-ohjelmaan. Opetusryhmästä vastuussa oleva ryhmänohjaaja seuraa säännöllisesti opiskelijoiden poissaoloja. Runsaat poissaolot voivat estää kurssin etenemisen. Asiasta tiedotetaan opiskelijoita opinto-oppaassa.

3.5. Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Kouluympäristön terveellisyys, turvallisuus ja hyvinvoinnin eteen tehdään päivittäin työtä koulun arjessa. Turvallisuutta tuovat kaikista välittäminen, riittävä tiedonkulku, järjestyssääntöjen noudattaminen sekä koulun ja kodin yhteistyö. Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisuutta ja turvallisuutta. Tässä tehtävässä merkittävä rooli on kunnan teknisellä toimialalla.

Terveystarkastuslain (1326/2010) mukaan koulussa tehdään terveydellisten olojen tarkastukset kolmen vuoden välein. Ryhmään kuuluvat rehtorit, terveydenhoitaja, kuraattori, työterveyshoitaja, oppilaiden ja huoltajien edustajat, kiinteistöhuollon edustajat ja terveystarkastaja. Koulussa toteutetaan vuosittain poistumisharjoituksia yhteistyössä palo- ja pelastustoimen kanssa.

Tapaturmien ehkäisyssä on ensisijaista kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden huomioiminen. Koulutapaturmia seurataan, arvioidaan ja niistä kertynyttä tietoa hyödynnetään tapaturmien ehkäisyssä. Koulun henkilöstöä tiedotetaan kouluilla, miten tapaturmatilanteissa toimitaan ja miten tiedotus hoidetaan.

Terveystarkastaja antaa ensiapua ja hoitoonohjausta koulukeskuksessa ollessaan. Muutoin koulun henkilöstö huolehtii tarvittavasta ensiavusta ja hoitoon ohjauksesta terveyskeskuksen ensiapuun. Vakavat tapaturmat ilmoitetaan huoltajalle välittömästi.

3.6. Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakointi on kielletty koulujen alueilla. Oppilaitokseen ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä.

Rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa opiskelijalta lukiolain 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai

aine, jonka hallussapito on kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisten turvallisuutta tai joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen.

Lukion opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa opiskelijan mukana olevat tavarat, opiskelijan hallinnassa olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen 21 §:n 2 momentissa tarkoitetun kielletyn esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos tällaisen esineen tai aineen hallussa pito on ilmeistä ja opiskelija pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.

Toimenpiteillä ei saa puuttua opiskelijan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Toimenpiteet on toteutettava mahdollisimman turvallisesti ja hienotunteisesti.

Kielletyt esineet ja aineet luovutetaan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle tai, jos opiskelija on täysi-ikäinen, hänelle itselleen. Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos opiskelijalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan.

3.7. Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Kaikilla lukion opiskelijoilla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön. Tämän saavuttamiseksi opiskelijat opiskelevat ohjeistetusti, ohjatusti ja valvotusti. Kaikki oppilaitoksen aikuiset puuttuvat välittömästi väkivaltaan, kiusaamiseen ja häirintään. Tarvittaessa käytetään lukiolainmukaisia turvaamis- ja kurinpitokeinoja kuten kielletyn tai vaarallisen esineen haltuunottoa, opiskelijan poistamista oppitunnilta tai koulun tilaisuudesta, opiskelijan työpäivän keskeyttämistä ja opetukseen osallistumisen epäämistä enintään kolmen työpäivän ajaksi sekä kirjallista varoitusta.

Lukion säännöt ja opintoihin liittyvä ohjeistus käydään läpi opiskelijoiden kanssa lukuvuoden alkaessa. Koulu järjestää tarvittaessa yhteisiä vanhempainiltoja. Käytössä olevat hyvinvointikyselyt toteutetaan ja tarvittaessa ongelmatapauksiin reagoidaan. Apua voidaan hakea sekä yksilökohtaisesta että yhteisöllisestä opiskeluhuollosta. Asioiden selvittämiseksi etsitään myönteisiä ratkaisumalleja.

Keminmaan lukion toiminnassa pyritään tasa-arvon edistämiseen. Lukioon on laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma yhteistyössä opiskelijoiden kanssa. Tasa-arvon toteutumiseen pyritään mm. opiskelijavalinnassa, opiskeluympäristössä, oppimisprosesseissa ja opiskelijoiden arvioinnissa.

Kiusaamisella tarkoitetaan koulussa toistuvasti ja tahallisesti tapahtuvaa pahan mielen aiheuttamista tietyille opiskelijalle. Kiusaaminen vaikuttaa negatiivisesti kiusatun hyvinvointiin. Kiusaamisen muoto sinänsä voi vaihdella (fyysistä tai sanallista kiusaamista, syrjintää, uhkailua jne.), ja sitä tapahtuu usein myös ryhmässä. Periaatteena kouluissa on, että kiusaamista, häirintää ja väkivaltaa ei hyväksytä. Jokaisen koulun henkilökuntaan kuuluvan velvollisuus on puuttua kaikkiin havaitsemiinsa kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatilanteisiin. Ennaltaehkäisevää työtä tehdään yhdessä opiskelijakunnan kanssa.

Kiusaamisen huomannut koulun henkilökuntaan kuuluva keskustele kiusatun ja kiusaamiseen osallistuneiden opiskelijoiden kanssa ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin. Hän sopii kiusatun ja kiusaajan kanssa seurantalaverin. Mikäli kiusaaminen ei ole loppunut, on perustettava monialainen asiantuntijaryhmä, joka ottaa asian hoitaakseen ja/tai turvaututaan koulun käytössä oleviin sanktioihin. Joissakin, esimerkiksi fyysistä väkivaltaa sisältävissä tapauksissa, on ryhdyttävä hyvin painaviin kurinpidollisiin, jopa rikosoikeudellisiin toimenpiteisiin.

3.8. Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Kriisu suunnitelma on laadittu yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ja otettu huomioon muut uhka- ja vaaratilanteita sekä kriisitilanteita koskevat suunnitelmat ja ohjeistukset. Kriisu suunnitelma päivitetään vuosittain. Kriisu suunnitelmakansio on luettavissa koululla ja se on osittain ei-julkinen.

4. Yksilökohtainen opiskeluhoito

Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskelijaterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoiton kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista opiskeluhoitoa. Kouluterveydenhuollossa toteutettavat terveystarkastukset sekä muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista opiskeluhoitoa.

Yksilökohtaisen opiskeluhoiton tavoitteena on seurata ja edistää opiskelijan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeätä on myös varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy.

Opiskelijan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Työ järjestetään niin, että opiskelija voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi. Opiskeluhoitotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Asian käsittely yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa asiantuntijaryhmässä perustuu aina opiskelijan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Asian käsittelyyn riittää yhden huoltajan antama suostumus. Molempia nuoren yhteishuollosta vastaavia huoltajia on kuitenkin pyydetty mukaan asian käsittelyyn, ellei alaikäinen ole sitä pätevästi kieltänyt. Opiskelijan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhoiton yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa opiskelijan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta. Konsultaatioita ei kuitenkaan voi pyytää sellaiselta asiantuntijalta, jonka osallistumisen monialaiseen asiantuntijaryhmään opiskelija tai hänen laillinen edustajansa on kieltänyt.

Yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhoitokertomus. Ryhmän vastuhenkilö on asiantuntijaryhmän jäsen, joka on kutsunut palaverin koolle. Hän myös yleensä kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhoiton järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhoitokertomukseen. Tarvittaessa kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen opiskelijan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa,
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa,
- asian aihe ja vireille panija
- opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset,
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet

- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, kertomukseen on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskeluhuoltokertomukset sekä muut opiskeluhuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat tallennetaan opiskeluhuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä, jonka tiedot ovat salassa pidettäviä.

Opiskelijaterveydenhuollon henkilöstö ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen opiskeluhuoltotyön säädetysti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti opiskeluhuollon kuraattorit kirjaavat asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomukseen.

Opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä opiskelijan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle opiskelijan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön opiskelijan tai muiden opiskelijoiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista opiskelijan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan opiskelijan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Jos opiskelija siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä opiskelijan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhuollon jatkuvuuden kannalta. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle lukiokoulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.

4.1. Huolen käsittely yksilöllisessä opiskeluhuollossa, asiantuntijaryhmän kokoaminen ja toimintatavat

Asiantuntijaryhmään voi kuulua kouluterveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, lääkäri, opinto-ohjaaja, ryhmänohjaaja/opettaja, erityisopettaja, sosiaalityöntekijä tai muu siinä tilanteessa keskeinen henkilö.

Henkilökunnalla on velvollisuus ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon etuuksia ja palveluja. Opiskeluhuollollisen huolen herätessä, opiskelun esteet pyritään poistamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Henkilö, jolla on huoli herännyt, ottaa asian puheeksi opiskelijan kanssa.

Huolen voi herättää mm. opiskelijan poissaolot, arvosanojen lasku, yksinäisyys koulussa, alakuloisuus ja/tai ahdistuneisuus, riitaisuus tai levottomuus, kiusaaminen tai kiusatuksi joutuminen, epämääräiset ja aggressiiviset puheet, käyttäytymisen muutos sekä muu määrittelemätön huoli.

Jos huoli jatkuu, otetaan yhteyttä alaikäisen opiskelijan huoltajaan ja asiaa selvitetään. Tässä vaiheessa on mahdollisuus konsultoida kollegaa. Tarvittaessa kutsutaan asiantuntijaryhmä kokoon ja hankitaan opiskelijan ja/tai huoltajan suostumus/kirjallinen luvan ja ryhmä kootaan yhteisymmärryksessä opiskelija/huoltajan kanssa.

Asiantuntijaryhmä kootaan yksilöidysti opiskelijan/opiskelijaryhmän tarpeen mukaan. Ryhmän puheenjohtaja (yleensä kuraattori tai terveydenhoitaja) vastaa, että asian käsittely kirjataan opiskelijan yksilölliseen salassa pidettävään ja aikajärjestyksessä etenevään opiskeluhuoltokertomukseen. Opiskeluhuoltokertomus säilytetään lain vaatimalla tavalla opiskeluhuoltorekisterissä.

Kun huoli liittyy opiskeluun, oppimiseen tai kurinpitoon toimitaan lukiolain mukaisesti.

Asiantuntijaryhmässä suunnitellaan opiskelijan tarvitsemien tukitoimien järjestäminen ja toteuttamisesta vastaavat henkilöt. Tukitoimien toimivuutta ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan asiantuntijaryhmän suunnitelman mukaisesti. Opiskelijaa koskevissa tukitoimenpiteissä ja ratkaisuissa otetaan huomioon hänen toivomuksensa ja mielipiteensä.

Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa asian käsittelyyn voivat osallistua vain ne, joiden tehtävien toteuttamiseen käsiteltävä asia välittömästi kuuluu. Opiskelijan kirjallisella suostumuksella käsittelyyn voi osallistua myös muita. Alaikäisen puolesta huoltaja voi antaa suostumuksen, jos alaikäisellä ei itsellään ole edellytyksiä arvioida asian merkitystä.

Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta itseään koskeviin opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista.

Arvion alaikäisen ja muun vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja.

4.2. Käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut

4.2.1. Kuraattori- ja psykologipalvelut

Kuraattori- ja psykologipalveluilla tarkoitetaan opiskeluhuollon psykologin ja kuraattorin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia ja yhteistyötä ja opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa sekä tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia.

Opiskelijalla on oikeus keskustella kuraattorin tai psykologin kanssa seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä pyynnöstä, kiireellisessä tapauksessa samana tai seuraavana työpäivänä. Mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä myös muun henkilön aloitteen perusteella, tehdyn arvion perusteella opiskelijalla oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi.

Tarvittaessa opiskelija on ohjattava saamaan muita opiskeluhuollon palveluja sekä muuta erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa. Opiskelijalla on oikeus saada vastaavan kuraattorin (sosiaalityöntekijän) palveluita, joita järjestää sosiaalipalvelut.

Koulukuraattori on sivistyspalveluiden viranhaltija ja hän on tavattavissa kouluilla. Koulukuraattorin virkaan kuuluu opiskelijakohtainen työskentely, vanhemmuuden tukeminen, yhteisötason työ, opetus – ja opiskeluhuoltohenkilöstön konsultointi, koulun opiskeluhuollolliseen suunnittelu- ja

kehitystyöhön osallistuminen sekä monialainen yhteistyö. Koulukuraattori voi olla mukana koulun järjestämissä tapahtumissa.

Keminmaan kouluilla työskentelee koulupsykologi, joka on sivistyspalveluiden työntekijä. Työaika on 50-prosenttinen ja hän on tavattavissa erikseen sovittuna aikana. Psykologi tekee psykologisia arviointeja, konsultoi ja antaa neuvontaa. Tavoitteena on lisätä vanhempien, lapsen ja opettajien ymmärrystä, tietoa ja kokonaiskäsitystä tilanteesta ja auttaa heitä suunnittelemaan tukitoimia. Psykologi kirjoittaa tarvittavat lausunnot opetusjärjestelyjä tai jatkotutkimuksia ja hoitoja varten.

4.2.2. Opiskelijaterveydenhuolto

Opiskelijaterveydenhuolto on terveyskeskuksen tarjoama maksuton opiskelijahuollon palvelu. Sen tavoitteena on turvata nuoren tervettä kasvua ja kehitystä ja olla tukemassa huoltajia kasvatustehtävissä. Terveystarkastaja tekee terveystarkastuksen sovitun ohjelman mukaisesti. Lääkäri tarkastaa toisen vuosikurssin miesopiskelijat ja tarvittaessa pyynnöstä myös muita opiskelijoita.

Terveystarkastajaan saa yhteyden jokaisena koulupäivänä puhelimitse ja tarvittaessa järjestetään aika samalle päivälle. Jos terveystarkastaja ei ole tavattavissa, järjestetään aika terveystarkastajalle sopimuksen mukaan.

Opiskelijan tarvitseman lääkityksen sekä hoidon tukeminen koulussa sovitaan monialaisesti ja tapauskohtaisesti yhdessä huoltajien, opiskelijan, opiskelijaterveydenhuollon, lukion henkilöstön ja hoitavan tahon kanssa. Opiskelijaterveydenhuollolla on kokonaisvastuu opiskelijan terveydenhuollosta, jolloin opiskelijaterveydenhuollon tulee olla tietoinen opiskelijan yhteyksistä erikoissairaanhoidon, saamastaan hoidosta sekä tehdyistä tutkimuksista.

Terveystarkastaja toimittaa tiedon erityisruokavalioiden ruokapalvelun tarjoajalle, ruokahuollosta vastaavalle henkilökunnalle sekä tarvittaessa ryhmänohjaajalle.

Keminmaan terveyskeskuksen hammashoitolassa potilaat hoidetaan aluevastuun periaatteella eli hoitava lääkäri määräytyy opiskelijan osoitteen mukaan. Jokaiselle lapselle ja nuorelle määritellään yksilöllinen hoitoväli hammaslääkärin tekemän tutkimuksen perusteella. Kutsu hammashoiton lähetetään postitse kotiin. Äkilliset särky- ja tapaturmatapaukset hoidetaan arkisin päivittäin. Alle 18-vuotiaille hoito on maksutonta.

4.2.3. Yhteistyö lastensuojelun kanssa

Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä kuka tahansa nuoren tilanteesta huolestunut henkilö, kuten vanhemmat, naapurit, sukulaiset, ystävät tai nuori itse. Yksityishenkilöillä on ilmoitusoikeus ja ilmoituksen voi tehdä myös nimettömänä. Viranomaisilla, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon, päivähoiton, koulutoimen, poliisin tai seurakunnan palveluksessa tai luottamustoimessa olevalla henkilöllä on ns. ilmoitusvelvollisuus. (Lastensuojelulaki 25§) Ilmoituksen tekemisen ja lastensuojelutarpeen selvittämisen taustalla voi olla hyvin erilaisia seikkoja, jotka liittyvät nuoren hoidon ja huolenpidon tarpeeseen, kehitystä vaarantaviin olosuhteisiin tai nuoren omaan käyttäytymiseen.

Lastensuojelua on lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu. Sen lisäksi kunta järjestää lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ehkäisevää lastensuojelua. Lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua ovat lastensuojelutarpeen selvitys, avohuollon tukitoimet, lapsen kiireellinen sijoitus ja huostaanotto sekä niihin liittyvä sijaishuolto ja jälkihuolto. Ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lasten ja nuorten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta.

Ehkäisevää lastensuojelua on myös kunnan muiden palveluiden piirissä, kuten äitiys- ja lastenneuvoloissa sekä muussa terveydenhuollossa, päivähoitossa, opetuksessa ja nuorisotyössä annettava erityinen tuki silloin, kun lapsi tai perhe ei ole lastensuojelun asiakkaana. Ehkäisevän lastensuojelun tarkoituksena on edistää ja turvata lapsen kasvua ja kehitystä.

Ennalta ehkäisevän lastensuojelun tarkoituksena on korostaa varhaisen puuttumisen merkitystä nuoren ja perheen tilanteen selvittelyssä sekä erityisen tuen järjestämistä nuoren vanhemmille, huoltajille ja muille nuoren hoidosta ja kasvatuksesta vastaaville henkilöille heidän kasvatustehtävässään. Ennalta ehkäisevän lastensuojelun järjestämistä koskevat säännökset koskevat kaikkia kunnan viranomaisia.

5. Opiskeluhoitotyön arviointi

Opiskeluhoitotyön suunnitelma on osa hyvinvointisuunnitelmaa. Sisältöjen ja toimintaohjeiden ohella siinä kuvataan ohjeiden päivittäminen, toteutuminen, kirjaaminen ja arviointi.

6. Koulukohtainen opiskeluhoitotyön arviointi

Koulukohtainen opiskeluhoitotyö tekee lukuvuoden alussa toimintasuunnitelman. Ryhmä arvioi omaa toimintaansa suhteessa tekemäänsä suunnitelmaan. Arviointia tehdään sekä muilta toimijoilta saadun palautteen että oman toiminnan perusteella. Arvioinnin yhteydessä määritellään tavoitteiden toteutuminen sekä monialaisen yhteistyön toimivuus, tarkoituksenmukaisuus ja vaikuttavuus.